

Lekce 16

Str. 157/cv. 1

Řešení:

země = 1. naše planeta (odborně *Země*); 2. pevnina, souš (x moře, vzduch); 3. stát;
4. zemský povrch, půda, po které chodíme, podlaha (častěji *zem*); 4. půda, hlína (častěji *zem*)

Pozor: *země* i *zem* jsou feminina (*zem* deklinujeme jako vzor kancelář, resp. píseň).

Str. 157/cv. 2

Otázka 1: Elicitace – učitel může položit vstupní otázku *Jaké problémy trápí naši planetu?* bez použití učebnice, studenti sami vymýšlejí odpovědi. Poté si studenti otevrou učebnice, přečtou si a vysvětlují příklady uvedené ve cvičení 2. Následně diskutují, který z problémů je nejzávažnější.

Otázka 2:

Řešení: globální oteplování, znečištění životního prostředí, nedostatek vody a potravin, extrémní počasí a přírodní katastrofy, kácení pralesů

Otázka 3:

Lze předpokládat, že studenti zde budou potřebovat širší slovní zásobu, která je však velmi potřebná a aktuální.

Příklady řešení:

globální oteplování – příčina: zvyšování produkce CO₂ (spalováním ropy, uhlí apod.+ úbytkem lesů);
důsledek: tání ledovců, změny klimatu

znečištění životního prostředí – příčina: průmyslová produkce v továrnách, zvýšení počtu aut, letadel, kamionů; důsledek: znehodnocení a kontaminace přírodních zdrojů (vody, vzduchu, půdy apod.), nemoci (alergie, otrava, dýchací problémy...), nedostatek vody a potravin

nedostatek vody a potravin – příčina: velké množství lidí, zastavění úrodné půdy, změny klimatu a přírodní katastrofy; důsledek: hladomor, válečné konflikty, nemoci (podvýživa...)

extrémní počasí a přírodní katastrofy – příčina: přírodní cykly, změny klimatu, globální oteplování; důsledek: ekonomické - škody na majetku a infrastrukturu, humanitární – lidské oběti a újma na zdraví, příp. nemoci a epidemie (cholera...)

kácení pralesů – příčina: získávání zemědělské půdy pro obživu, příp. půdy k zástavbě; důsledek: zvyšování produkce CO₂ a globální oteplování, zánikání rostlinných a zvířecích druhů

Str. 157/cv. 3

Řešení:

1. zajímat se o to, kolik energie spotřebuje vaše nová pračka, myčka nebo lednička +
2. snažit se kupovat výrobky firem, které respektují ochranu přírody +
3. často letecky cestovat za zábavou, odpočinkem a poznáním –
4. vypínat počítač nebo televizi, když nejste doma +
5. jezdit městskou hromadnou dopravou nebo na kole maximálně jednou týdně +
6. zajímat se o složení pracích prášků a saponátů, které kupujete +
7. vyhazovat použité baterie do speciálního kontejneru +
8. koupat se denně v plné vaně –
9. mít zateplený byt nebo dům, kde bydlíte +
10. mít doma více než 24 stupňů Celsia –
11. nepoužívat úsporné žárovky –
12. třídit odpad +

Str. 157/cv. 5

Řešení:

1. Kdo si pořídil solární panely a nejedí autem? – Zdeněk
2. Kdo šetří vodou a třídí odpad? – Olga
3. Kdo si myslí, že nemá cenu nic dělat? – Andrea

Str. 157/cv. 6

Řešení:

Obecnou češtinou mluví převážně Andrea v prvním textu. (Olga ve druhém textu použije 3 výrazy typické pro mluvenou nebo obecnou češtinu a Zdeněk ve třetím textu jeden, obecná čeština však v jejich projevu nepřevažuje.)

Všechny jevy a výrazy typické pro běžně mluvenou a obecnou češtinu obsažené v těchto textech jsou označeny kurzívou v prepisech poslechů v Textové příloze > str. 249/CD2: Track 44–46.

Str. 158/cv. 1

Řešení:

Prefix „eko“ znamená ekologický, tj. šetrný k životnímu prostředí, chráníci ho.

Prefix „bio“ je spjatý s tzv. ekologickým (organickým) zemědělstvím, tj. způsobem hospodaření, který bere ohled na přirozené koloběhy a závislosti a umožňuje tak produkovat vysoce kvalitní a hodnotné potraviny. Jeho prioritou je kvalita, nikoli kvantita produkce. Je založené na zásadách etičtějšího přístupu vůči chovaným zvířatům, ochrany životního prostředí, šetření neobnovitelných zdrojů, ochraně zdraví populace ale i udržení zaměstnanosti v zemědělství a na venkově a udržení biodiverzity.

Příklady slov s „eko“ a „bio“:

ekologie, ekolog, ekoturistika, ekofarma, ekofarmář, biozemědělství, bioprodukt, biopotraviny, bioprodejna, biopaliva, biomasa...

Str. 158/cv. 2

Řešení:

1. Kdo měl často nemocné děti? – Jarošovi
2. Kdo má tři dospělé syny? – František Homoláč
3. Kdo si odmítá udělat řidičák? – Julie Kratinová
4. Kdo dává pozor na to, kde bylo vyrobené oblečení, které si kupuje? – Jarošovi
5. Kdo si vyrábí vlastní mléčné výrobky a chleba? – František Homoláč
6. Kdo si myslí, že ekofarmář mají pozitivní vliv na krajinu? – Julie Kratinová

Str. 158/cv. 3

Aktivita před čtením textu. Předučení neznámých/těžkých slov z textu. Vytisknout a rozstříhat. Studenti (příp. v páru) si vysvětlují neznámá slova, příp. s pomocí slovníku.

[Schéma 16A](#)

Práce s textem – doplňování slov do textu. Vhodné jako opakování.

[Schéma 16B](#)

Opakování textu – doplňování pádových tvarů.

[Schéma 16C](#)**Str. 158/bublina u cv. 3**

V této bublině upozorňujeme na slovesa *zkoušet/zkusit* a *snažit se*, která jsou si významově blízká. Odlišit, kdy použít které sloveso, může být pro studenty obtížné, protože v některých jazycích se v určitém kontextu dokonce můžou překládat pomocí jednoho výrazu (např. *to try* v angličtině).

Str. 159/cv. 5

Řešení:

1. Homoláčovi bydlí uprostřed b) polí.
2. Synové Františka Homoláče jsou rádi, že můžou žít b) na venkově.
3. Pan Homoláč uvažuje o tom, že by se věnoval c) ekoturistice.
4. Julie se díky svým kamarádům začala zajímat o a) životní prostředí.
5. Julie říká, že biopotraviny mají c) lepší chuť.
6. Julie samozřejmě a) třídí odpad.
7. Jarošovi zjistili, že jejich dětem pomáhá c) jídlo bez umělých přísad.
8. Za biopotraviny Jarošovi neutrácí b) velké peníze.
9. Jarošovi kupují výrobky firem, které c) respektují lidská práva a ochranu přírody.

Str. 159/bublina u cv. 9

Učitel nejprve vyzve studenty, aby si přečetli slova v bublině, příp. vysvětlí významy, studenti také můžou vysvětlovat navzájem nebo pracovat se slovníkem.

V této bublině uvádíme dvě slovesa se slovním základem *-stavovat/-stavit*, která se vyskytují v textu.

Význam obou sloves lze dobře objasnit pomocí základních významů prefixů (> Česká gramatika v kostce 2, str. 2), např. u slovesa *přestavovat/přestavit* prefix *pře-* vyjadřuje „ještě jednou, přes“, u *dostavovat/dostavit*, *dostavět* prefix *do-* zase „cíl, limit“ apod.

POZOR: Některá z těchto sloves můžou mít více než jeden význam, např. *zastavovat/zastavit* 1. někde, nebo něco (např. *Zastavil jsem na semaforu. Můžeme zastavit konzumní trend?*) 2. něčím nějakou plochu
Studenti se nemusejí učit všechna slovesa s *-stavovat/-stavit* nazpaměť, ale měli by si na ně vzpomenout, až se s nimi znovu setkají.

Str. 160/cv. 1

V tomto cvičení studenti na základě pádových tvarů obsažených v textu, které mají za úkol vyhledat, a gramatické tabulky pod cvičením pozorují, jak se mění koncovky v dativu plurálu. Pro větší přehlednost cvičení lze použít následující schéma.

[Schéma 16D](#)**Str. 160/tabulka Dativ plurálu**

Světle šedivé podbarvení v tabulce upozorňuje na stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu, tj. vertikálně. Např. forma ukazovacího zájmena *těm* je stejná pro všechny rody.

Str. 161/cv. 2–6

Pozor: v těchto cvičeních se vyskytují některá slovesa s dativem, která by pro studenty mohla být nová, protože nebyla probírána v lekci 6 (např. *radit/poradit*, *vyhýbat se/vyhnout* se*, *posílat/poslat**).

Str. 161/po cv. 6

Opakování a procvičování sloves s dativem. Vytisknout a rozstříhat. Studenti si losují slovesa a tvoří s nimi věty s dativem sg. i pl. Můžou také tvořit otázky a odpovídat, např. *Komu pomáháš? Komu čteš pohádky?*

[Schéma 16E](#)**Str. 161/bublina u cv. 9**

V této bublině upozorňujeme na rozdíl v užití mezi pouze krátkým (příklonným) tvarem *mi* a akcentovaným (v důrazovém postavení) tvarem *mně*. Akcentované tvary zájmen v učebnici explicitně neučíme, jejich přehled je však uveden v tabulce Deklinace personálních zájmen v České gramatice v kostce 2 na str. 6.

Str. 162/bublina u cv. 10

Pozor na rozdíl ve vazbách *závidět něco někomu* x *žálit na někoho*.

Str. 162/cv. 11

Aktivita před poslechem písničky. Předučení neznámých/těžkých slov z písničky. Vytisknout a rozstříhat. Studenti (příp. v páru) si vysvětlují neznámá slova, příp. s pomocí slovníku.

[Schéma 16F](#)**Str. 162/cv. 11**

Řešení:

V písničce slyšíte: řekám, loukám, chlebům, růžím, včelám, dubnu, mráčku, studentu, cestám, stromům, horám, mořím, ohňům, houslím

V písničce se neobjeví: dětem, domům, lesům

Str. 162/cv. 12

Řešení:

1. řekám	8. studentu	15. mráčku
2. chlebům	9. cestám	16. studentu
3. ohňům	10. stromům	17. cestám
4. růžím	11. loukám	18. stromům
5. včelám	12. horám	19. loukám
6. dubnu	13. houslím	20. horám
7. mráčku	14. mořím	21. houslím

Str. 162/cv. 2

Varianta cvičení 2 na prepozice i pádové tvary v plurálu. Vhodné jako opakování.

[Schéma 16G](#)**Str. 163/cv. 2**

Lehčí varianta cvičení 2. Vytisknout a rozstříhat. Studenti jen přiřazují spojky a spojovací výrazy k větám.

[Schéma 16H](#)**Str. 163/cv. 2**

Pozor, oprava viz [Errata](#).

Opakovací cvičení na spojky a spojovací výrazy. Jedná se o variantu cvičení 2, v němž jsou použity stejné věty ve stejném pořadí. Studenti doplňují do každé věty vhodnou spojku a diskutují o alternativách.

[Schéma 16I](#)

Str. 163/cv. 3

Příklad řešení:

Podobný nebo synonymní význam mají např. následující spojky a spojující výrazy:

1. ačkoliv – i když – přestože (*ačkoliv* a *přestože* jsou knižnější)
2. a tak – a proto (*a proto* je knižnější), v některých kontextech má podobný význam také *takže*
3. jestli, jestliže – když – li – pokud (jsou synonymní pouze v podmínkových větách, *když* je v nich typické pro mluvený jazyk, *jestliže* a *-li* jsou knižní). Pozor: *jestli* ve cvičení uvozuje větu předmětnou, ne podmínkovou.
4. neboť – protože (*neboť* je knižnější a nemůže stát na začátku věty)
5. který – co – jak (jsou synonymní v přívlastkových větách, *co* a *jak* jsou zde typické pro obecnou češtinu)

Str. 163/tabulka Pozor: vždyť, přece, sice, totižRozšiřující aktivita na procvičení výrazů *vždyť*, *přece*, *sice*, *totiž*.[Schéma 16J](#)**Str. 164/cv. 1**

Varianta cvičení – otázky na rozstříhání. Vytisknout a rozstříhat. Studenti pracují v páru, losují otázky, ptají se a odpovídají. Na závěr se učitel zeptá, jaké zajímavé informace studenti zjistili.

[Schéma 16K](#)**Str. 164/bublina u cv. 1**V této bublině opět připomínáme výrazy *u nás*, *u vás* (předtím viz lekce 3, str. 28/cv. 3). V tomto kontextu v tyto výrazy znamenají „v naší zemi“, „ve vaší zemi“.**Str. 164/cv. 2**

Příklad řešení:

bouřka: silná, prudká, velká, malá...

mlha: hustá, řídká, velká...

déšť: hustý, slabý, silný...

vítr: slabý, silný, lehký, mírný, suchý...

teplota: nízká, vysoká...

sníh: těžký, mokrá...

Str. 165/cv. 8

Příklad řešení:

V Praze bude polojasno až jasno, budou čtyři stupně Celsia.

V Českých Budějovicích bude oblačno, bude jeden stupeň Celsia.

V Brně bude oblačno až zataženo, bude pršet nebo sněžit/budou sněhové nebo smíšené přeháňky. Budou dva stupně Celsia.

V Krkonoších bude zataženo, bude sněžit. Bude nula stupňů Celsia.

Ve východních Čechách bude zataženo, bude pršet. Budou dva stupně Celsia.

Na severní Moravě bude zataženo, bude sněžit a bude mlha. Bude zima, bude mínus šest stupňů Celsia.

Str. 165/cv. 9

Řešení:

1. zataženo
2. přeháňkami
3. nad
4. vítr
5. v noci
6. oblačno
7. teploty
8. mínus 3

Str. 165/cv. 10

Řešení:

3 To je ideální počasí na lyže!

1 Půjdu na nákupy, ale nesmím si zapomenout deštník.

5 Doufám, že nám to neodnese střechu.

2 Budu celý den u rybníka, budu se koupat a opalovat.

4 Budu muset jet opatrně.

Po dokončení lekce**Test 16**[Schéma 16L](#)

Lekce 16 – schémata**Schéma 16A**

(Kliknutím se dostanete zpátky do textu)

hospodařit na vlastním	podporovat/podpořit
statek	mít* vliv na krajinu
pole	ničit/zničit
smrad	umožňovat/umožnit
obilí	dlouhodobě udržitelný rozvoj
uvažovat	donucení
zvládat/zvládnout* práci	prací prášek
škodit/uškodit	umělá přísada
odmítat/odmítnout*	ochrana přírody
obsahovat chemikálie	dovolovat si/dovolit si

Schéma 16B**Výrazy z tabulky doplňte ve správné formě.**

snažit se	zkoušet/zkusit	zájem	donucení	třídit odpad	kdybych	ochrana přírody
životní prostředí	který	hospodařit	uvažovat	mít* vliv	takže	domácí přírodní

1. František Homoláč je majitel ekofarmy. Hospodaří na ní s pomocí své rodiny. Hned, když po revoluci dostal zpátky rodinný statek, řekl si, že zkusí (1)..... na vlastním – a ekologicky. „Bydlíme uprostřed polí, takže (2)..... používal chemii, nemohl bych tady kvůli smradu ani žít,“ říká. Má dvacet hektarů polí a na nich pěstuje obilí a zeleninu. Na farmě taky chová (3)..... zvířata, koně, krávy a ovce. Homoláčovi si sami vyrábějí sýry, jogurty, tvaroh a pečou si chleba z vlastního obilí.

Do budoucna pan Homoláč (4)..... o tom, že by se věnoval ekoturistice. Plánuje, že přestaví část domu a bude ji pronajímat městským rodinám s dětmi, které chtějí poznat, jak se žije na venkově. Zatím dodává své výrobky do bioobchodů v okolí. Mohl by prodávat víc, protože (5)..... o biopotravinu roste. Už teď má ale plné ruce práce a práci na statku zvládá jenom díky dospělým synům a manželce. Ti tvrdí, že nikomu z nich práce na farmě nevádí. Hlavně, že můžou žít na venkově!

2. Julie Kratinová nejdřív chtěla být právníčkou, ale když se díky svým kamarádům začala zajímat o (6)....., přestoupila na jinou školu a teď studuje krajinnou ekologii. Snaží se „žít bio“ nejenom kvůli svému zdraví. Říká, že nechce škodit planetě Zemi a budoucím generacím. Myslíte, že je idealistka? To si její matka a otec myslí taky. Jak to vypadá v rodině, kde je dcera nadšená ekoložka, ale rodiče ekologie moc nezajíká? „Vycházíme spolu dobře, ale naši hodně pracují a na tyhle věci nemají čas,“ říká Julie. „(7)..... je přesvědčit, aby tolik nejezdili autem. Pět minut od baráku máme tramvaj, ale oni jezdí do centra autem. To je úplný nesmysl.“ Nemá řidičák a odmítá si ho udělat. Po městě jezdí městskou hromadnou dopravou nebo na kole, samozřejmě (8)..... a při uklidu nepoužívá saponáty, ale jenom vodu, mýdlo a ocet. Potraviny nekupuje v supermarketech, ale v bioprodejnách. „Biopotraviny mají lepší chuť a neobsahují chemikálie,“ říká Julie. „I přes jejich vyšší cenu si je ale kupuju hlavně proto, že chci pomáhat ekologickým farmám a podporovat jejich způsob hospodaření. Ekofarmáci (9)..... pozitivní na krajinu, neničí přirozené přírodní cykly a neznečišťují podzemní vody. Kdyby takhle uvažovalo víc lidí, mohli bychom zastavit současný konzumní trend, (10)..... neumožňuje dlouhodobě udržitelný rozvoj.“

3. Eko a bio styl života si vybrali taky Eva a Viktor Jarošovi. Nebylo to však náhodou, ale spíš z (11)..... Došli k němu hlavně kvůli alergiím a častým onemocněním svých dvou malých dětí. Nejdřív s nimi strávili spoustu času v ordinacích alergologů a imunologů. Pak (12)..... vynechat z jídelníčku potraviny s umělými přísadami a zjistili, že to oběma dětem pomáhá. Postupně začali používat ekologické prací prášky a nakupovat oblečení z biomateriálů. Když přestavovali byt, snažili se používat (13)..... materiály, a dokonce si nechali vymalovat stěny ekobarvami.

„Tenhle styl života je dost drahý,“ konstatuje Viktor Jaroš. „Máme štěstí, že dost vydělávám, a nemusíme počítat každou korunu. Za biopotraviny ale neutráčíme žádné velké peníze. Jsme totiž vegetariáni a pijeme jenom vodu, (14)..... tím dost ušetříme.“ Jarošovi tvrdí, že zdravotní problémy jejich dětí se o hodně zlepšily. Ale nejen to: víc teď přemýšlí o věcech kolem sebe. Když jdou například kupovat oblečení, dívají se, kde bylo vyrobené. Klidně zaplatí víc, aby pomohli těm firmám, u kterých si jsou jistí, že respektují lidská práva a (15)....., jako jsou například firmy se značkou Fair Trade. Podobný styl života doporučují i ostatním rodinám s dětmi. Otázka ale je, kdo si to může dovolit...

Schéma 16C**Výrazy v závorkách použijte ve správné formě singuláru nebo plurálu.**

1. František Homoláč je majitel (ekofarma – sg.). Hospodaří na (ona) s pomocí své rodiny. Hned, když po (revoluce – sg.) dostal zpátky (rodinný statek – sg.), řekl si, že zkusí hospodařit na vlastním – a ekologicky. „Bydlíme uprostřed (pole – pl.), takže kdybych používal (chemie – sg.), nemohl bych tady kvůli (smrad – sg.) ani žít,“ říká. Má dvacet hektarů (pole – pl.) a na nich pěstuje obilí a zeleninu. Na (farma – sg.) taky chová (domácí zvíře – pl.), koně, krávy a ovce. Homoláčovi si sami vyrábějí (sýr – pl.), (jogurt – pl.), tvaroh a pečou si chleba z (vlastní obilí – sg.). Do budoucna pan Homoláč uvažuje o tom, že by se věnoval (ekoturistika – sg.). Plánuje, že přestaví část (dům – sg.) a bude (ona) pronajímat městským rodinám s dětmi, které chtějí poznat, jak se žije na (venkov – sg.). Zatím dodává své výrobky do (bioobchod – pl.) v okolí. Mohl by prodávat víc, protože zájem o (biopotraviny – pl.) roste. Už teď má ale plné ruce práce a práci na (statek – sg.) zvládá jenom díky dospělým synům a manželce. Ti tvrdí, že nikomu z (oni) práce na (farma – sg.) nevadí. Hlavně, že můžou žít na (venkov – sg.)!

2. Julie Kratinová nejdřív chtěla být (právníčka – sg.), ale když se díky svým kamarádům začala zajímat o (životní prostředí – sg.), přestoupila na jinou školu a teď studuje (krajinná ekologie – sg.). Snaží se „žít bio“ nejenom kvůli (své zdraví – sg.). Říká, že nechce škodit (planeta Země – sg.) a budoucím generacím. Myslíte, že je idealistka? To si její matka a otec myslí taky. Jak to vypadá v (rodina – sg.), kde je dcera nadšená ekoložka, ale rodiče ekologie moc nezajímá? „Vycházíme spolu dobře, ale naši hodně pracují a na (tahle věc – pl.) nemají čas,“ říká Julie. „Snažím se (oni) přesvědčit, aby tolik nejezdili autem. Pět minut od (barák – sg.) máme tramvaj, ale oni jezdí do centra (auto – sg.). To je úplně nesmysl.“ Nemá řidičák a odmítá si (on) udělat. Po městě jezdí (městská hromadná doprava – sg.) nebo na (kolo – sg.), samozřejmě třídí odpad a při (úklid – sg.) nepoužívá saponáty, ale jenom vodu, mýdlo a ocet. Potraviny nekupuje v (supermarket – pl.), ale v (bioprodějna – pl.). „Biopotraviny mají lepší chuť a neobsahují (chemikálie – pl.),“ říká Julie. „I přes (jejich vyšší cena – sg.) si je ale kupuju hlavně proto, že chci pomáhat ekologickým farmám a podporovat jejich způsob hospodaření. (Ekofarmář – pl.) mají pozitivní vliv na (krajina – sg.), neničí přirozené přírodní cykly a neznečišťují (podzemní voda – pl.). Kdyby takhle uvažovalo víc (člověk – pl.), mohli bychom zastavit (současný konzumní trend – sg.), který neumožňuje dlouhodobě udržitelný rozvoj.“

3. Eko a bio styl (život – sg.) si vybrali taky Eva a Viktor Jarošovi. Nebylo to však náhodou, ale spíš z (donucení – sg.). Došli k němu hlavně kvůli alergiím a častým onemocněním svých dvou (malé dítě – pl.). Nejdřív s (oni) strávili spoustu času v ordinacích (alergolog – pl.) a (imunolog – pl.). Pak zkusili vynechat z (jídelníček – sg.) potraviny s umělými přísadami a zjistili, že to oběma dětem pomáhá. Postupně začali používat (ekologický prací prášek – pl.) a nakupovat oblečení z (biomateriál – pl.). Když přestavovali byt, snažili se používat (přírodní materiál – pl.), a dokonce si nechali vymalovat stěny ekobarvami. „Tehle styl (život – sg.) je dost drahý,“ konstatuje Viktor Jaroš. „Máme štěstí, že dost vydělávám, a nemusíme počítat (každá koruna – sg.). Za (biopotraviny – pl.) ale neutráčíme žádné velké peníze. Jsme totiž vegetariáni a pijeme jenom (voda – sg.), takže tím dost ušetříme.“ Jarošovi tvrdí, že zdravotní problémy (jejich dítě – pl.) se o hodně zlepšily. Ale nejen to: víc teď přemýšlí o (věc – pl.) kolem sebe. Když jdou například kupovat (oblečení – sg.), dívají se, kde bylo vyrobené. Klidně zaplatí víc, aby pomohli těm firmám, u kterých si jsou jistí, že respektují (lidské právo – pl.) a ochranu přírody, jako jsou například firmy se (značka – sg.) Fair Trade. Podobný styl (život – sg.) doporučují i ostatním rodinám s dětmi. Otázka ale je, kdo si to může dovolit...

Schéma 16D

K výrazům v nominativu najděte v textu na str. 158 formy dativu pl.

Například: bude ji pronajímat (městská rodina) – bude ji pronajímat městským rodinám

práci zvládá díky (dospělý syn) –

díky (svůj kamarád) se začala zajímat –

nechce škodit (budoucí generace) –

chci pomáhat (ekologická farma) –

došli k němu kvůli (alergie a časté onemocnění) –

to (obě děti) hodně pomáhá –

zaplatí víc, aby pomohli (ta firma) –

styl života doporučují i (ostatní rodina) –

Schéma 16E

číst*/přečíst*	dávat/dát	doporučovat/doporučit
krást*/ukrást*	přát*/popřát*	psát*/napsat*
půjčovat/půjčit	říkat/říct*	ukazovat/ukázat*
věřit/uvěřit	volat/zavolat	vracet/vrátit
vyřizovat/vyřídit	vypravovat, vyprávět	vysvětlovat/vysvětlit
závidět	posílat/poslat*	vyhýbat se/vyhnout* se
radit/poradit	kupovat/koupit	telefonovat/zatelefonovat
gratulovat/pogratulovat	děkovat/poděkovat	omlouvat se/omluvit se
podobat se, být* podobný	pomáhat/pomocť*	smát* se/zasmát* se
stěžovat si/postěžovat si	rozumět/porozumět	

Schéma 16F

louka	voňavý	prostor
ráj	včela	téct*
dým	štít	housle (<i>pl.</i>)
šílený	mráček	či
volnost	cítit	pochodit
touha	žár	sáčko
máj		

Schéma 16G

Vyberte správnou prepozici. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Pojedeme *v/do/mezi* (České Budějovice).
2. Udělal jsem to *o/pro/k* (dobrý přítel).
3. Na výlet jsme šli všichni *k/proti/kromě* (nejstarší kluk).
4. Byl jsem lyžovat *v/do/mezi* (Jizerské hory).
5. *Pro/po/díky* (velká diskuze) jsem se rozhodl odejít.
6. Dám knihy a časopisy *po/na/v* (ty nové police).
7. *Ve/při/o* (Vánoce) jsem byla *podle/u/uprostřed* (rodič).
8. Sedneme si *pod/pro/přes* (ten vysoký strom)?
9. Připravila jsem to *během/kvůli/mezi* (poslední minuta).
10. Musíte jet až *na/u/k* (ten moderní dům).

Schéma 16H

jestli	a	nebo	že
kde	ale	protože	zatímco
bud' – nebo	když		

Schéma 16I**Doplňte do každé věty vhodnou spojku nebo spojovací výraz.**

1. Mám rád kávu taky čaj.
2. Neměl jsem kávu, jsem pil čaj.
3. Piju kávu, není moc zdravá.
4. Obvykle piju kávu, dneska si dám čaj.
5. Nechci kávu čaj. Nechci kávu, čaj.
6. Mám rád kávu, čaj mám raději. Mám rád kávu, čaj mám raději.
7. nebudu mít kávu, budu pít čaj.
8. K snídani piju kávu, čaj.
9. Nevíš, se stalo s tou kávou? Je nějaká divná.
10. Budu pít kávu, ji budu mít.
11. Budu tady sedět, nevypiju kávu.
12. Piju kávu čaj.
13. Piju kávu, není moc zdravá.
14. přijdu domů, udělám si kávu.
15. Nevím, kávu piješ.
16. Musím se podívat, máme dost kávy.
17. Tohle je ta restaurace, chcete jít na kávu?
18. Tohle je ta restaurace, jsme včera pili kávu.
19. Je tady někdo, nepije kávu?
20. Nepamatuju se, jsem naposled pil kávu.
21. neměl kávu, pil bych čaj.
22. se mi chce spát, dám si kávu.
23. Piju kávu, ji mám rád.
24. To je ten člověk, nepije kávu.
25. Nemáme kávu, pijeme čaj.
26. Chceš kávu čaj?
27. jdu do práce, musím si dát kávu.
28. Ptala se mě, mám tu kávu.
29. nebudu mít kávu, budu pít čaj.
30. Nemám kávu, piju čaj.
31. Piju kávu, ji mám rád.
32. Káva není moc zdravá, ji piju.
33. Piju kávu, není moc zdravá.
34. Nemám rád čaj, piju jenom kávu.
35. Můžeš telefonovat, já si vypiju kávu.
Můžeš telefonovat já si vypiju kávu.
36. budeš telefonovat, vypiju si kávu.
37. Myslím, si teď dám dobrou kávu.

Schéma 16J**Označte správný výraz.**

1. Mám strašnou radost! Udělal jsem *sice/totíž* zkoušku z literatury.
2. Udělal jsem *sice/totíž* zkoušku z literatury, ale ještě budu psát test z němčiny.
3. Nemusím se už učit na zkoušku z literatury. *Vždyt'/totíž* jsem ji udělal minulý čtvrtek.
4. Musím se učit na test z němčiny, píšu ho *přece/sice* už zítra!
5. Jak to, že jsi nenapsal ten test z němčiny? *Sice/vždyt'* ses na něj učil celý týden!
6. Nenapsal jsem test z němčiny, byl *vždyt'/totíž* hrozně těžký.
7. Nenapsal jsem *sice/přece* test z němčiny, ale na výlet s vámi pojedu.
8. Na výlet s vámi pojedu. *Totíž/přece* se nebudu učit na test z němčiny celý měsíc!

Schéma 16K

Jaké počasí je dneska?
Jaký je rozdíl mezi výrazy „počasí“ a „podnebí“?
Máte raději teplé, nebo chladné počasí?
Co říkáte na počasí v ČR?
Má počasí vliv na vaši náladu?
Díváte se na předpověď počasí v televizi? Proč ano/ne?
Které roční období máte nejraději a proč?
Zažili jste někdy nějakou přírodní katastrofu (zemětřesení, povodeň, záplavy, hurikán, tsunami, tornádo...)?

Schéma 16L**TEST – LEKCE 16**

Jméno a příjmení: _____ z 50 bodů = _____ %

A. Lexikální část

_____ z 25 bodů

Vyberte vhodnou variantu. Zakroužkujte ji.

Například: Jaké problémy trápí _____?

a) naší planetě

b) naší planety

☒ c) naši planetu

1. Závažným ekologickým problémem je _____.

a) dostatek vody a potravin

b) globální oteplování

c) špatné počasí

2. Také chudoba a _____ úroveň souvisí s ekologií.

a) malá životná

b) nízká životní

c) menší živá

3. Co můžeme dělat, abychom _____ životního prostředí?

a) pomáhali zlepšit

b) přestali ničit

c) nepřispívali ke zhoršování

4. Zajímáme se o to, kolik _____ naše nová pračka, myčka nebo lednička?

a) spotřebovává energie

b) vyhadzuje odpadu

c) potřebuje peněz

5. Neměli bychom kupovat výrobky firem, _____ ochranu přírody.

a) kteří nerespektují

b) která nerespektuje

c) které nerespektují

6. Snažíme se _____ elektřinou, a tak používáme _____ žárovky.

a) šetřit – úsporné

b) vypínat – ekologické

c) snižovat – zateplené

7. Dávat do kontejneru zvlášť sklo, papíry a plasty, to znamená _____.

a) vyhazovat odpadky

b) třídit odpad

c) uklízet nepořádek

8. _____ situaci _____ Zemi má zodpovědnost každý.

a) O – v

b) V – na

c) Za – na

9. Někteří lidé si ale myslí, že _____ nic dělat.

a) má smysl

b) je nutné

c) nemá cenu

10. Zdeněk si pořídil solární panely, které jsou mnohem _____.

a) zdravější

b) ekologičtější

c) teplejší

11. František Homoláč hospodaří s pomocí _____.

a) rodiny

b) ekologie

c) dobytka

12. Má plné ruce práce, protože zájem o biopotraviny _____.

a) větší

b) se zmenšuje

c) roste

13. Do budoucna uvažuje o tom, že _____ ekoturistice.

a) by pěstoval

b) by se věnoval

c) by choval

14. Julie Kratinová _____ přesvědčit rodiče, aby nejezdili do centra autem.

a) si zkouší

b) se snaží

c) snaží

15. Kupuje biopotraviny _____ jejich vyšší cenu.

a) i přes

b) přesto

c) proto

16. Myslí si, že ekofarmáři mají _____ na krajinu.

a) pozitivní vliv

b) udržitelný rozvoj

c) konzumní trend

17. Manželé Jarošovi došli _____ zdravému životnímu stylu _____ alergiím svých dětí.

a) do – vzhledem k

b) na – díky

c) k – kvůli

18. _____ jdou nakupovat oblečení, dívají se, _____ bylo vyrobené.
a) *Jakmile – kam* b) *Když – kde* c) *Zatímco – jak*
19. Zkusili vynechat z jídelníčku potraviny s _____.
a) *přírodními materiály* b) *ekologickými produkty* c) *umělými přísadami*
20. Umíte _____, co se stane, když _____ ničení přírody?
a) *se představit – zastavíme* b) *si představit – nezastavíme* c) *představit – dostavíme*
21. Jaro je moje nejoblíbenější _____.
a) *roční období* b) *středomořské podnebí* c) *hezké počasí*
22. Když je náledí, _____.
a) *fouká* b) *klouže to* c) *hřmí*
23. Zítra bude oblačno až zataženo s častými přeháňkami. _____.
a) *Nezapomeňte na deštník!* b) *To je ideální počasí na lyže!* c) *Snad vám to neodnese střechu!*
24. Kolik je stupňů? Jsou _____ pod nulou.
a) *dva stupně* b) *pět stupňů* c) *jeden stupeň*
25. Dnes je chladno, ale příští týden teploty _____ až na 25 stupňů.
a) *budou* b) *klesnou* c) *vystoupí*

B. Gramatická část

_____ z 25 bodů

1. František Homoláč, Julie Kratinová i rodina Jarošových žije ekologicky. Co o nich víme?**Slova v závorkách použijte v dativu plurálu.****Například: Všichni se vyhýbají (nezdravá chemikálie) nezdravým chemikáliím.**

- 1) František Homoláč zvládá práci na své ekofarmě díky (dospělý syn) _____.
- 2) Julie Kratinová dává přednost (zdravá biopotravina) _____.
- 3) Nechce škodit planetě Zemi a (budoucí generace) _____.
- 4) Manželé Jarošovi začali žít zdravě kvůli (časté onemocnění) _____ svých dětí.
- 5) Eko a bio styl doporučují (ostatní člověk) _____.

2. Doplněte sloveso z nabídky ve správné formě: „nepomocť, rozuměť, záviděť, vyhýbat se, věřit“.

- 1) Dnes už pan Homoláč dobře _____ chovu domácích zvířat.
- 2) Julie o sobě říká: „_____ neekologickým produktům.“
- 3) V minulosti žádní lékaři _____ dětem manželů Jarošových.
- 4) Příště už Jarošovi _____ jen firmám, které respektují ochranu přírody.
- 5) Co vy? _____ těmto lidem jejich způsob života?

3. Nahrad'te slova označená kurzívou zájmenem.**Například: Julie Kratinová se zajímá o ekologii díky *svým kamarádům*. O ekologii se zajímá díky *nim*.**

- 1) Julie je proti *současnému konzumnímu trendu*. Je proti _____.
- 2) Její rodiče bydlí v domě naproti *tramvajové zastávce*. Bydlí naproti _____.
- 3) K *Františku Homoláčovi* budou jezdit ekoturisti. Budou jezdit k _____.
- 4) Úspěšně hospodaří také díky své *manželce*. Úspěšně hospodaří díky _____.
- 5) Kvůli *svým dětem* používají Jarošovi přírodní materiály. Používají je kvůli _____.

4. Podtrhněte správnou variantu.**Například: Majitel ekofarmy doufá, že/než přestaví část domu.**

- 1) Homoláčovi mají velkou farmu *a/ani* hospodaří na vlastním.
- 2) Mohli by prodávat víc výrobků, *nebo/neboť* zájem o biopotraviny roste.
- 3) Julie by chtěla, *aby/avšak* její rodiče jezdili městskou hromadnou dopravou.
- 4) *Proto/Přestože* je tenhle styl života drahý, nemusejí Jarošovi počítat každou korunu.
- 5) *Dokud/Pokud* nás bude o ekologii přemýšlet víc, můžeme umožnit dlouhodobě udržitelný rozvoj.

5. Doplněte sloveso z nabídky ve správné formě minulého času: „ochladit se, vyjasnit se, setmět se, zatáhnout se, rozednít se“. Například: Už mi není chladno, oteplilo se.

- 1) Myslím, že bude pršet, _____.
- 2) Vezmi si bundu, _____.
- 3) Slunce vyšlo v 5.38 - _____.
- 4) Jdi se opalovat, _____.
- 5) Rozsviť prosím, _____.

